
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΡΙΗΣ ΘΕΟΥ

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ

1852

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI

INTERNET ARCHIVE ONLINE EDITION

CREATIVE COMMONS ΑΝΑΦΟΡΑ-ΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚή ΧΡΗΣΗ 4.0

1. Ἔστιν ἐν Συρίῃ πόλις οὐ πολλὸν ἀπὸ τοῦ Εὐφρῆτεω ποταμοῦ, καλέεται δὲ Ἰρῇ καὶ ἔστιν ἰρῇ τῆς Ἥρης τῆς Ἀσσυρίας. δοκέει δέ μοι, τόδε τὸ οὖνομα οὐκ ἅμα τῇ πόλει οἰκεομένη ἐγένετο, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀρχαῖον ἄλλο ἦν· μετὰ δὲ σφίσι τῶν ἰρῶν μεγάλων γιγνομένων ἐς τόδε ἡ ἐπω-
νυμὴ ἀπίκητο. περὶ ταύτης ὧν τῆς πόλιος ἔρχομαι ἐρέων ὁκόσα ἐν αὐτῇ ἐστίν· ἐρέω δὲ καὶ νόμους, τοῖσιν ἐς τὰ ἱρὰ χρέονται, καὶ πανηγύριας τὰς ἄγουσι καὶ θυσίας τὰς ἐπι-
τελέουσιν. ἐρέω δὲ ὁκόσα καὶ περὶ τῶν τὸ ἱρὸν εἰσαμένων μυθολογέουσι, καὶ τὸν νηὸν ὅκως ἐγένετο. γράφω δὲ Ἀσ-
σύριος ἐών, καὶ τῶν ἀπηγέομαι τὰ μὲν αὐτοψίῃ ἔμαθον, τὰ δὲ παρὰ τῶν ἱρέων ἐδάην, ὁκόσα ἐόντα ἐμεῦ πρεσβύτε-
ρα ἐγὼ ἱστορέω.

2. Πρῶτοι μὲν ὧν ἀνθρώπων, τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, Αἰγύπ-
τιοι λέγονται θεῶν τε ἐννοίην λαβεῖν καὶ ἱρὰ εἴσασθαι καὶ
τεμένεα καὶ πανηγύριας ἀποδέξαι. πρῶτοι δὲ καὶ οὐνόμα-
τα ἱρὰ ἔγνωσαν καὶ λόγους ἱρῶν ἔλεξαν. μετὰ δὲ οὐ πολ-
λοστίῳ χρόνῳ παρ' Αἰγυπτίων λόγον Ἀσσύριοι ἐς θεοὺς
ἤκουσαν καὶ ἱρὰ καὶ νηοὺς ἤγειραν, ἐν τοῖσι καὶ ἀγάλ-
ματα ἔθεντο καὶ ζόανα ἐστήσαντο. 3. τὸ δὲ παλαιὸν καὶ
παρ' Αἰγυπτίοισιν ἀζόανοι νηοὶ ἔσαν. καὶ ἔστιν ἱρὰ καὶ
ἐν Συρίῃ οὐ παρὰ πολὺ τοῖς Αἰγυπτίοισιν ἰσοχρονέον-
τα, τῶν ἐγὼ πλεῖστα ὅπωπα· τό γε τοῦ Ἡρακλέος τὸ ἐν
Τύρῳ, οὐ τούτου τοῦ Ἡρακλέος, τὸν Ἕλληνες ἀεΐδουσιν,
ἀλλὰ τὸν ἐγὼ λέγω, πολλὸν ἀρχαιότερος, καὶ Τύριος ἦρ-

ὥς ἐστίν. 4. ἓν δὲ καὶ ἄλλο ἱρὸν ἐν Φοινίκῃ μέγα, τὸ Σιδώνιοι ἔχουσιν, ὡς μὲν αὐτοὶ λέγουσιν, Ἀστάρτης ἐστίν. Ἀστάρτην δ' ἐγὼ δοκέω Σεληναίην ἔμμεναι. ὡς δέ μοί τις τῶν ἱρέων ἀπηγγέετο, Εὐρώπης ἐστὶ τῆς Κάδμου ἀδελφεῆς. ταύτην δ' ἐοῦσαν Ἀγήνορος τοῦ βασιλῆος θυγατέρα, ἐπειδὴ τε ἀφανὴς ἐγεγόνεεν, οἱ Φοίνικες τῷ νηῷ ἐτιμήσαντο καὶ λόγον ἱρὸν ἐπ' αὐτῇ ἔλεξαν, ὅτι ἐοῦσαν καλὴν Ζεὺς ἐπόθεε καὶ τὸ εἶδος εἰς ταῦρον ἀμειψάμενος ἤρπασε, καὶ μιν ἐς Κρήτην φέρων ἀπίκητο. τάδε μὲν καὶ τῶν ἄλλων Φοινίκων ἤκουον, καὶ τὸ νόμισμα, τῷ Σιδώνιοι χρέονται, τὴν Εὐρώπην ἐφεζομένην ἔχει τῷ ταύρῳ τῷ Διί. τὸν δὲ νηὸν οὐκ ὁμολογεύουσιν Εὐρώπης ἔμμεναι. 5. ἔχουσι δὲ καὶ ἄλλο Φοίνικες ἱρὸν, οὐκ Ἀσσύριον, ἀλλ' Αἰγύπτιον, τὸ ἐξ Ἡλίου πόλιος ἐς τὴν Φοινίκην ἀπίκητο. ἐγὼ μὲν μιν οὐκ ὄπωπα, μέγα δὲ καὶ τόδε καὶ ἀρχαῖόν ἐστιν. 6. εἶδον δὲ καὶ ἐν Βύβλῳ μέγα ἱρὸν Ἀφροδίτης Βυβλίδης, ἐν τῷ καὶ τὰ ὄργια ἐς Ἀδωνιν ἐπιτελέουσιν. ἐδάην δὲ καὶ τὰ ὄργια. λέγουσι γὰρ δὴ ὦν τὸ ἔργον τὸ ἐς Ἀδωνιν ὑπὸ τοῦ συὸς ἐν τῇ χώρῃ τῇ σφετέρῃ γενέσθαι καὶ μνήμην τοῦ πάθους τύπτονται τε ἐκάστου ἔτεος καὶ θρηνεύουσι καὶ τὰ ὄργια ἐπιτελέουσιν καὶ σφίσι μεγάλα πένθη ἀνὰ τὴν χώραν ἴσταται. ἐπεὰν δὲ ἀποτύπωνται τε καὶ ἀποκλαύσωνται, πρῶτα μὲν καταγίζουσι τῷ Ἀδώνιδι ὅπως ἐόντι νέκυι, μετὰ δὲ τῇ ἐτέρῃ ἡμέρῃ ζῶειν τέ μιν μυθολογεύουσι καὶ ἐς τὸν ἥερα πέμπουσι καὶ τὰς κεφαλὰς

ξυρέονται ὅκως Αἰγύπτιοι ἀποθανόντος Ἄπιος, γυναικῶν δὲ ὀκόσαι οὐκ ἐθέλουσι ξυρέεσθαι, τοιήνδε ζημίην ἐκτελέουσιν · ἐν μιῇ ἡμέρῃ ἐπὶ πρήσι τῆς ὥρης ἴστανται, ἡ δὲ ἀγορὴ μούνιοις ξείνοισι παρακέεται καὶ ὁ μισθὸς ἐς τὴν Ἀφροδίτην θυσίῃ γίγνεται. 7. εἰσὶ δὲ ἔνιοι Βυβλίων, οἳ λέγουσι παρὰ σφίσι τεθάφθαι τὸν Ὅσιριν τὸν Αἰγύπτιον, καὶ τὰ πένθεα καὶ τὰ ὄργια οὐκ ἐς τὸν Ἄδωνιν, ἀλλ' ἐς τὸν Ὅσιριν πάντα πρήσσεσθαι. ἐρέω δὲ ὀκόθεν καὶ τάδε πιστὰ δοκέουσι. κεφαλὴ ἐκάστου ἔτεος ἐξ Αἰγύπτου ἐς τὴν Βύβλον ἀπικνέεται πλώουσα τὸν μεταξὺ πλόον ἐπτά ἡμερέων, καὶ μιν οἱ ἄνεμοι φορέουσι θεῖη ναυτιλίῃ · τρέπεται δὲ οὐδαμά, ἀλλ' ἐς μούνην τὴν Βύβλον ἀπικνέεται. καὶ ἔστι τὸ σύμπαν θωῦμα. καὶ τοῦτο ἐκάστου ἔτεος γίγνεται, τὸ καὶ ἐμεῦ παρεόντος ἐν Βύβλῳ ἐγένετο · καὶ τὴν κεφαλὴν ἐθεησάμην Βυβλίνην. 8. ἔνι δὲ καὶ ἄλλο θωῦμα ἐν τῇ χώρῃ τῇ Βυβλίνῃ, ποταμὸς ἐκ τοῦ Λιβάνου τοῦ οὔρεος ἐς τὴν ἅλα ἐκδιδοῖ · οὔνομα τῷ ποταμῷ Ἄδωνις ἐπικέεται. ὁ δὲ ποταμὸς ἐκάστου ἔτεος αἰμάσσεται καὶ τὴν χροιὴν ὀλέσας ἐσπίπτει ἐς τὴν θάλασσαν καὶ φοινίσσει τὸ πολλὸν τοῦ πελάγεος καὶ σημαίνει τοῖς Βυβλίοις τὰ πένθεα. μυθέονται δὲ ὅτι ταύτῃσι τῇσιν ἡμέρησιν ὁ Ἄδωνις ἀνὰ τὸν Λίβανον τιτρώσκεται καὶ τὸ αἶμα ἐς τὸ ὕδωρ ἐρχόμενον ἀλλάσσει τὸν ποταμὸν καὶ τῷ ῥόῳ τὴν ἐπωνυμίην διδοῖ. ταῦτα μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσιν. ἐμοὶ δὲ τις ἀνὴρ Βύβλιος ἀληθεῖα δοκέων λέγειν ἐτέρην ἀπηγέετο

τοῦ πάθεος αἰτίην. ἔλεγε δὲ ὧδε · ὁ Ἄδωνις ὁ ποταμός, ὃ
ξεῖνε, διὰ τοῦ Λιβάνου ἔρχεται · ὁ δὲ Λίβανος κάρτα ξανθό-
γεὼς ἐστίν · ἄνεμοι ὧν τρηχέες ἐκείνησι τῇσιν ἡμέρησιν
ιστάμενοι τὴν γῆν τῷ ποταμῷ ἐπιφέρουσι ἐοῦσαν ἐς τὰ
μάλιστα μιτῶδεα, ἢ δὲ γῆ μιν αἰμώδεα τίθησι · καὶ τοῦδε
τοῦ πάθεος οὐ τὸ αἶμα, τὸ λέγουσιν, ἀλλ' ἡ χώρα αἰτίη. ὁ
μὲν μοι Βύβλιος τοσαῦτα ἀπηγέετο · εἰ δὲ ἀτρεκέως ταῦτα
ἔλεγεν, ἐμοὶ μὲν δοκέει κάρτα θείη καὶ τοῦ ἀνέμου ἡ συν-
τυχίη. 9. ἀνέβην δὲ καὶ ἐς τὸν Λίβανον ἐκ Βύβλου, ὁδὸν
ἡμέρης, πυθόμενος αὐτόθι ἀρχαῖον ἱρὸν Ἀφροδίτης ἔμ-
μεναι, τὸ Κινύρης εἷσατο, καὶ εἶδον τὸ ἱρὸν καὶ ἀρχαῖον
ἦν. τάδε μὲν ἐστὶ τὰ ἐν τῇ Συρίῃ ἀρχαῖα καὶ μεγάλα ἱρά. 10.
τοσούτων δὲ ἐόντων ἐμοὶ δοκέει οὐδὲν τῶν ἐν τῇ ἱρῇ πό-
λι μεῖζον ἔμμεναι οὐδὲ νηὸς ἄλλος ἀγιώτερος οὐδὲ χώρα
ἄλλη ἱροτέρη. ἔνι δὲ καὶ ἔργα ἐν αὐτῷ πολυτελέα καὶ ἀρ-
χαῖα ἀναθήματα καὶ πολλὰ θωύματα καὶ ξόανα θεοπρεπέα,
καὶ θεοὶ δὲ κάρτα αὐτοῖσιν ἐμφανέες · ἰδρώει γὰρ δὴ ὧν
παρὰ σφίσι τὰ ξόανα καὶ κινέεται καὶ χρησμηγορέει · καὶ
βοή δὲ πολλάκις ἐγένετο ἐν τῷ νηῷ κλεισθέντος τοῦ ἱροῦ,
καὶ πολλοὶ ἤκουσαν. ναὶ μὴν καὶ ὄλβου πέρι ἐν τοῖσιν ἐγὼ
οἶδα πρῶτόν ἐστι · πολλὰ γὰρ αὐτοῖσιν ἀπικνέεται χρήμα-
τα ἔκ τε Ἀραβίης καὶ Φοινίκων καὶ Βαβυλωνίων καὶ ἄλλα
ἐκ Καππαδοκίης, τὰ δὲ καὶ Κίλικες φέρουσι, τὰ δὲ Ἀσ-
σύριοι. εἶδον δὲ ἐγὼ καὶ τὰ ἐν τῷ νηῷ λάθρη ἀποκέαται,
ἐσθῆτα πολλήν καὶ ἄλλα ὀκόσα ἐς ἄργυρον ἢ ἐς χρυσὸν

ἀποκέκριται · ὅρται μὲν γὰρ καὶ πανηγύριες οὐδαμοῖσιν ἄλλοισιν ἀνθρώπων τοσαῖδε ἀποδεδέχεται. 11. ἰστορέοντι δέ μοι ἐτέων πέρι, ὅκόσα τῷ ἱρῷ ἐστι, καὶ τὴν θεὸν αὐτοὶ ἦντινα δοκέουσι, πολλοὶ λόγοι ἐλέγοντο, τῶν οἱ μὲν ἱροί, οἱ δὲ ἐμφανέες, οἱ δὲ κάρτα μυθώδεις, καὶ ἄλλοι βάρβαροι, οἱ μὲν τοῖσιν Ἑλλησιν ὁμολογέοντες, τοὺς ἐγὼ πάντας μὲν ἐρέω, δέκομαι δὲ οὐδαμά. 12. οἱ μὲν ὦν πολλοὶ Δευκαλίωνα τὸν Σιούθεα τὸ ἱρὸν εἴσασθαι λέγουσι, τοῦτον Δευκαλίωνα, ἐπὶ τοῦ τὸ πολλὸν ὕδωρ ἐγένετο. Δευκαλίωνος δὲ πέρι λόγον ἐν Ἑλλησιν ἤκουσα, τὸν Ἑλληνας ἐπ' αὐτῷ λέγουσιν. ὁ δὲ μῦθος ὧδε ἔχει · ἦδε ἡ γενεὴ οἱ νῦν ἄνθρωποι οὐ πρῶτοι ἐγένοντο, ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἡ γενεὴ πάντες ὤλοντο. οὗτοι δὲ γένεος τοῦ δευτέρου εἰσὶ, τὸ αὐτὶς ἐκ Δευκαλίωνος ἐς πληθὺν ἀπίκητο. ἐκείνων δὲ πέρι τῶν ἀνθρώπων τάδε μυθέονται · ὕβρισταὶ κάρτα ἐόντες ἀθέμιστα ἔργα ἔπρηsson, οὔτε γὰρ ὄρκια ἐφύλασσον οὔτε ξείνους ἐδέκοντο οὔτε ἱκετέων ἠνεύχοντο, ἀντ' ὧν σφίσιν ἡ μεγάλη συμφορὴ ἀπίκητο. αὐτίκα ἡ γῆ πολλὸν ὕδωρ ἐκδιδοῖ καὶ ὄμβροι μεγάλοι ἐγένοντο καὶ οἱ ποταμοὶ κατέβησαν μέζονες καὶ ἡ θάλασσα ἐπὶ πολλὸν ἀνέβη, ἐς ὃ πάντα ὕδωρ ἐγένοντο καὶ πάντες ὤλοντο, Δευκαλίων δὲ μόνος ἀνθρώπων ἐλίπετο ἐς γενεὴν δευτέραν εὐβουλίας τε καὶ τοῦ εὐσεβέος εἵνεκα. ἡ δὲ οἱ σωτηρίῃ ἦδε ἐγένετο · λάρνακα μεγάλην, τὴν αὐτὸς εἶχεν, ἐς ταύτην ἐσθιδάσας παῖδάς τε καὶ γυναῖκας ἐωυτοῦ ἐσέβη · ἐσθαίνοντι δὲ οἱ

ἀπίκοντο σύες καὶ ἵπποι καὶ λεόντων γένεα καὶ ὄφεις καὶ ἄλλα ὀκόσα ἐν γῇ νέμονται, πάντα ἐς ζεύγεα. ὁ δὲ πάντα ἐδέκετο, καὶ μιν οὐκ ἐσίνοντο, ἀλλὰ σφίσι μεγάλη διόθεν φιλή ἐγένετο. καὶ ἐν μιῇ λάρνακι πάντες ἐπλευσαν, ἔστε τὸ ὕδωρ ἐπεκράτεε. τὰ μὲν Δευκαλίωνος πέρι Ἑλληνες ιστορέουσι. 13. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου λέγεται λόγος ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἱρῇ πόλι μεγάλως ἄξιος θωυμάσαι, ὅτι ἐν τῇ σφετέρῃ χώρῃ χάσμα μέγα ἐγένετο καὶ τὸ σύμπαν ὕδωρ κατεδέξατο. Δευκαλίων δέ, ἐπεὶ τάδε ἐγένετο, βωμούς τε ἔθετο καὶ νηὸν ἐπὶ τῷ χάσματι Ἥρης ἅγιον ἐστήσατο. ἐγὼ δὲ καὶ τὸ χάσμα εἶδον, καὶ ἔστιν ὑπὸ τῷ νηῷ κάρτα μικρόν. εἰ μὲν ὦν πάλαι καὶ μέγα ἐὼν νῦν τοιόνδε ἐγένετο, οὐκ οἶδα. τὸ δὲ ἐγὼ εἶδον, μικρόν ἐστι. σῆμα δὲ τῆς ιστορίας τόδε πρήσσουσι. δις ἐκάστου ἔτεος ἐκ θαλάσσης ὕδωρ ἐς τὸν νηὸν ἀπικνέεται. φέρουσι δὲ οὐκ ἱρέες μόνον, ἀλλὰ πᾶσα Συρίη καὶ Ἀραβίη, καὶ πέρηθεν τοῦ Εὐφρήτεω πολλοὶ ἄνθρωποι ἐς θάλασσαν ἔρχονται καὶ πάντες ὕδωρ φέρουσι, τὸ πρῶτα μὲν ἐν τῷ νηῷ ἐκχέουσι, μετὰ δὲ ἐς τὸ χάσμα κατέρχεται, καὶ δέκεται τὸ χάσμα μικρόν ἐὼν ὕδατος χρῆμα πολλόν. τὰ δὲ ποιέοντες Δευκαλίωνα ἐν τῷ ἱρῷ τόνδε νόμον θέσθαι λέγουσι συμφορῆς τε καὶ εὐεργεσίης μνημα ἔμμεναι. ὁ μὲν ὦν ἀρχαῖος αὐτοῖσι λόγος ἀμφὶ τοῦ ἱεροῦ τοιόσδε ἐστί. 14. ἄλλοι δὲ Σεμίραμιν τὴν Βαβυλωνίην, τῆς δὴ πολλὰ ἔργα ἐν τῇ Ἀσίῃ ἐστί, ταύτην καὶ τόδε τὸ ἔδος εἶσασθαι νομίζουσιν, οὐκ Ἥρη δὲ εἶσασθαι, ἀλλὰ

μητρὶ ἐωυτῆς, τῆς Δερκετῶ οὖνομα. Δερκετοῦς δὲ εἶδος ἐν Φοινίκῃ ἐθεησάμην, θέλημα ξένον · ἡμισέη μὲν γυνή, τὸ δὲ ὁκόσον ἐκ μηρῶν ἐς ἄκρους πόδας ἰχθύος οὐρὴ ἀποτείνεται. ἡ δὲ ἐν τῇ ἰρῇ πόλι πᾶσα γυνή ἐστὶ. πίστιες δὲ τοῦ λόγου αὐτοῖσι κάρτα ἐμφανέες · ἰχθύας χρῆμα ἱρὸν νομίζουσι καὶ οὔκοτε ἰχθύων ψαύουσι, καὶ ὄρνιθας τοὺς μὲν ἄλλους σιτέονται, περισσότερην δὲ μούνην οὐ σιτέονται, ἀλλὰ σφίσιν ἦδε ἰρή. τὰ δὲ γινόμενα δοκέει αὐτοῖσι ποιεέσθαι Δερκετοῦς καὶ Σεμιράμιος εἵνεκα, τὸ μὲν, ὅτι Δερκετῶ μορφὴν ἰχθύος ἔχει, τὸ δέ, ὅτι τὸ Σεμιράμιος τέλος ἐς περισσότερην ἀπίκητο. ἀλλ' ἐγὼ τὸν μὲν νηὸν ὅτι Σεμιράμιος ἔργον ἐστί, τάχα κου δέξομαι · Δερκετοῦς δὲ τὸ ἱρὸν ἔμμεναι οὐδαμὰ πείθομαι, ἐπεὶ καὶ παρ' Αἰγυπτίων ἐνίοισιν ἰχθύας οὐ σιτέονται, καὶ τάδε οὐ Δερκετοῖ χαρίζονται. 15. ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλος λόγος ἱρός, τὸν ἐγὼ σοφοῦ ἀνδρὸς ἤκουσα, ὅτι ἡ μὲν θεὴ Ρέη ἐστί, τὸ δὲ ἱρὸν Ἄττεω ποίημα. Ἄττης δὲ γένος μὲν Λυδὸς ἦν, πρῶτος δὲ τὰ ὄργια τὰ ἐς Ρέην ἐδιδάξατο. καὶ τὰ Φρύγες καὶ Λυδοὶ καὶ Σαρόθρακες ἐπιτελέουσιν, Ἄττεω πάντα ἔμαθον · ὥς γάρ μιν ἡ Ρέη ἔτεμε, βίου μὲν ἀνδρηίου ἀπεπαύσατο, μορφὴν δὲ θηλέην ἡμείψατο καὶ ἐσθῆτα γυναικῆν ἐνεδύσατο καὶ ἐς πᾶσαν γῆν φοιτέων ὄργιά τε ἐπετέλεε καὶ τὰ ἔπαθεν ἀπηγέετο καὶ Ρέην ἡειδεν. ἐν τοῖσι καὶ ἐς Συρίην ἀπίκητο. ὥς δὲ οἱ πέρην Εὐφρήτεω ἄνθρωποι οὔτε αὐτὸν οὔτε ὄργια ἐδέκοντο, ἐν τῷδε τῷ χώρῳ τὸ ἱρὸν

ἐποιήσατο. σημήια δέ · ἡ θεὸς τὰ πολλὰ ἐς Ῥέην ἐπικνέεται. Λέοντες γάρ μιν φέρουσι καὶ τύμπανον ἔχει καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ πυργοφορέει, ὁκοίην Ῥέην Λυδοὶ ποιέουσιν. ἔλεγε δὲ καὶ Γάλλων πέρι, οἳ εἰσιν ἐν τῷ ἱρῷ, ὅτι Γάλλοι Ἥρῃ μὲν οὐδαμά, Ῥέῃ δὲ τέμνονται καὶ Ἄττῃα μιμέονται. τὰ δέ μοι εὐπρεπέα μὲν δοκέει ἔμμεναι, ἀληθέα δὲ οὐ · ἐπεὶ καὶ τῆς τομῆς ἄλλην αἰτίην ἤκουσα πολλὸν πιστοτέρην. 16. ἀνδάνει δέ μοι τὰ λέγουσι τοῦ ἱροῦ πέρι τοῖσιν Ἑλλήσιν τὰ πολλὰ ὁμολογέοντες, τὴν μὲν θεὸν Ἥρην δοκέοντες, τὸ δ' ἔργον Διονύσου τοῦ Σεμέλης ποίημα · καὶ γὰρ δὴ Διόνυσος ἐς Συρίην ἀπύκετο κείνην ὁδὸν τὴν ἦλθεν ἐπ' Αἰθιοπίην. καὶ ἔστι πολλὰ ἐν τῷ ἱρῷ Διονύσου ποιητέω σήματα, ἐν τοῖσι καὶ ἐσθῆτες βάρβαροι καὶ λίθοι Ἰνδοὶ καὶ ἐλεφάντων κέρεα, τὰ Διόνυσος ἐξ Αἰθιοπῶν ἦναικε, καὶ φαλλοὶ δὲ ἐστᾶσιν ἐν τοῖσι προφυλαίοισι δύο κάρτα μεγάλοι, ἐπὶ τῶν ἐπίγραμμα τοιόνδε ἐπιγέγραπται, „τούσδε φαλλοὺς Διόνυσος Ἥρῃ μητρυνῆ ἀνέθηκα.“

Ἐμοὶ μὲν νυν καὶ τάδε ἀρκέει. ἐρέω δὲ καὶ ἄλλ' ὅ τι ἐστὶν ἐν τῷ νηῷ Διονύσου ὄργιον. φαλλοὺς Ἑλληνες Διονύσῳ ἐγείρουσιν, ἐπὶ τῶν καὶ τοιόνδε τι φέρουσιν, ἄνδρας μικροὺς ἐκ ξύλου πεποιημένους, μεγάλα αἰδοῖα ἔχοντας · καλέονται δὲ τάδε νευρόσπαστα. ἔστι δὲ καὶ τόδε ἐν τῷ ἱρῷ, ἐν δεξιῇ τοῦ νηοῦ κάθηται σμικρὸς ἀνὴρ χάλκεος ἔχων αἰδοῖον μέγα. 17. τοσάδε μὲν ἀμφὶ τῶν οἰκιστέων τοῦ ἱροῦ μυθολογέουσιν. ἤδη δὲ ἐρέω καὶ τοῦ

νηοῦ περί θεσιός τε ὅκως ἐγένετο καὶ ὅστις μιν ἐποιή-
σατο. λέγουσι τὸν νηὸν τὸν νῦν ἐόντα μὴ ἔμμεναι τὸν
τὴν ἀρχὴν γεγενημένον, ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν κατενεχθῆναι
χρόνῳ ὕστερον, τὸν δὲ νῦν ἐόντα Στρατονίκης ἔμμεναι
ποίημα, γυναικὸς τοῦ Ἀσσυρίων βασιλῆος. δοκεῖ δέ μοι
ἢ Στρατονίκη ἐκείνη ἔμμεναι, τῆς ὁ πρόγονος ἡρήσατο,
τὸν ἤλεγξε τοῦ ἱητροῦ ἐπινοίῃ · ὥς γάρ μιν ἢ συμφορὴ
κατέλαβεν, ἀμηχανέων τῷ κακῷ αἰσχρῷ δοκέοντι κατ'
ἡσυχίην ἐνόσσειν. ἔκειτο δὲ ἀλγέων οὐδέν, καὶ οἱ ἢ τε
χροιὴ πάμπαν ἐτρέπετο καὶ τὸ σῶμα δι' ἡμέρης ἐμαραίνε-
το. ὁ δὲ ἱητρός ὥς εἶδε μιν ἐς οὐδὲν ἐμφανὲς ἀρρωστέον-
τα, ἔγνω τὴν νοῦσον ἔρωτα ἔμμεναι. ἔρωτος δὲ ἀφανέος
πολλὰ σημήνια, ὀφθαλμοὶ τε ἀσθενέες καὶ φωνὴ καὶ χροιὴ
καὶ δάκρυα. μαθὼν δὲ ταῦτα ἐποίησε · χειρὶ μὲν τῇ δεξιῇ
ἔχε τοῦ νεηνίσκου τὴν καρδίην, ἐκάλεε δὲ τοὺς ἀνὰ τὴν
οἰκίην πάντας · ὁ δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἐσιόντων πάντων
ἐν ἡρεμίῃ μεγάλη ἦν, ὥς δὲ ἡ μητρυιὴ ἀπίκετο, τὴν τε
χροιὴν ἠλλάξατο καὶ ἰδρώειν ἄρξατο καὶ τρόμῳ ἔχετο καὶ
ἡ καρδίη ἀνεπάλλετο · τὰ δὲ γιγνόμενα ἐμφανέα τῷ ἱητρῷ
τὸν ἔρωτα ἐποίησε. 18. καὶ μιν ὧδε ἰήσατο · καλέσας τοῦ
νεηνίσκου τὸν πατέρα κάρτα ὀρρωδέοντα, Ἦδε ἡ νοῦ-
σος, ἔφη, τὴν ὁ παῖς ὅδε ἀρρωστέει, οὐ νοῦσός ἐστιν,
ἀλλὰ ἀδικίη · ὅδε γάρ τοι ἀλγέει μὲν οὐδέν, ἔρως δὲ μιν
καὶ φρενοβλαβείῃ ἔχει. ἐπιθυμέει δὲ τῶν οὐδαμὰ τεύξε-
ται, φιλέων γυναῖκα ἐμήν, τὴν ἐγὼ οὔτι μετήσομαι. ὁ μὲν

ὧν τοιάδε σοφίῃ ἐψεύδετο. ὁ δὲ αὐτίκα ἐλίσσεται, Πρὸς
τε σοφίης καὶ ἱητρικῆς μή μοι παῖδα ὀλέσης · οὐ γὰρ
ἐθέλων ταύτῃ συμφορῇ ἔσχετο, ἀλλὰ οἱ ἡ νοῦσος ἀεκ-
ουσίῃ. τῷ σὺ μηδαμὰ ζηλοτυπέων πένθος ἐγεῖραι πάσῃ
βασιλῆϊ μὴδὲ ἱητρὸς ἐὼν φθόνον προξενέειν ἱητρικῇ.
ὁ μὲν ὧδε ἀγνώως ἐὼν ἐδέετο. ὁ δὲ μιν αὖτις ἀμείβετο,
Ἄνόσια σπεύδεις γάμον ἐμὸν ἀπαιρεόμενος ἡδὲ ἱητρὸν
ἄνδρα βιώμενος. σὺ δὲ κῶς ἂν αὐτὸς ἐπρηξας, εἴ τοι σὴν
γυναῖκα ἐπόθεεν, ἐμεῦ τὰδε δεόμενος ; ὁ δὲ πρὸς τὰδε
ἔλεγεν ὥς οὐδ' αὐτὸς ἂν κοτε γυναικὸς ἐφείσατο οὐδὲ
παιδί σωτηρίας ἐφθόνεεν, εἰ καὶ οἱ μητρειῆς ἐπεθύμεεν
· οὐ γὰρ ὁμοίην συμφορὴν ἔμμεναι γαμετὴν ἢ παῖδα ὀλέ-
σαι. ὥς δὲ τὰδε ὁ ἱητρὸς ἤκουσε, Τί τοι, ἔφη, ἐμὲ λίσ-
σεται ; καὶ γάρ τοι σὴν γυναῖκα ποθέει · τὰ δὲ ἔλεγον ἐγώ,
πάντα ἔην ψεύδεα. πείθεται μὲν τουτέοισι, καὶ τῷ μὲν
παιδί λείπει καὶ γυναῖκα καὶ βασιλῆϊν, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν
Βαθυλωνίην χώραν ἀπίκετο καὶ πόλιν ἐπὶ τῷ Εὐφρήτῃ
ἐπώνυμον ἐωυτοῦ ἐποιήσατο, ἔνθα οἱ καὶ ἡ τελευταῖα ἐγέν-
ετο. ὧδε μὲν ὁ ἱητρὸς ἔρωτα ἔγνω τε καὶ ἰήσατο. 19.
ἦδε δὴ ὧν ἡ Στρατονίκη ἔτι τῷ προτέρῳ ἀνδρὶ συνοι-
κέουσα ὄναρ τοιόνδε ἐθεήσατο, ὥς μιν ἡ Ἥρῃ ἐκέλευεν
ἐγεῖραι οἱ τὸν ἐν τῇ ἰρῇ πόλιν νηόν, εἰ δὲ ἀπειθέοι, πολλὰ
οἱ καὶ κακὰ ἀπείλεεν. ἡ δὲ τὰ μὲν πρῶτα οὐδεμίην ὥρ-
ην ἐποιέετο, μετὰ δὲ ὥς μιν μεγάλη νοῦσος ἔλαβε, τῷ τε
ἀνδρὶ τὴν ὄψιν ἀπηγήσατο καὶ τὴν Ἥρην ἰλάσκετο καὶ

στήσειν τὸν νηὸν ὑπεδέξατο. καὶ αὐτίκα ὑγίεια γενομένην ὁ ἀνὴρ ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν ἔπεμπε, σὺν δέ οἱ καὶ χρήματα καὶ στρατιὴν πολλήν, τοὺς μὲν οἰκοδομέειν, τοὺς δὲ καὶ τοῦ ἀσφαλέος εἵνεκα · καλέσας δέ τινα τῶν ἐωυτοῦ φίλων, νεηνίην κάρτα καλόν, τῷ οὖνομα ἦν Κομβάβος, Ἐγὼ τοι, ἔφη, ὦ Κομβάβε, ἐσθλὸν ἐόντα φιλέω τε μάλιστα φίλων ἐμῶν καὶ πάνπαν ἐπαινέω σοφίης τε καὶ εὐνοίης τῆς ἐς ἡμέας, τὴν δὴ ἐπεδέξαι· νῦν δέ μοι χρειῶ μεγάλης πίστιος, τῷ σε θέλω γυναικὶ ἐμῇ ἐσπόμενον ἔργον τέ μοι ἐπιτελέσαι καὶ ἱρὰ τελέσαι καὶ στρατιῆς ἐπικρατέειν· σοὶ δὲ ἀπικομένῳ ἐξ ἡμέων τιμὴ μεγάλη ἔσσειται. πρὸς δὲ τάδε ὁ Κομβάβος αὐτίκα λίσσετο πολλὰ λιπαρέων μὴ μιν ἐκπέμπειν μηδὲ πιστεύειν οἱ τὰ πολλὸν ἐωυτοῦ μέζονα χρήματα καὶ γυναῖκα καὶ ἔργον ἱρόν· τὰ δὲ ὀρρώδεις μὴ κοτέ οἱ ζηλοτυπίῃ χρόνῳ ὑστέρω ἐς τὴν Στρατονίκην γένοιτο, τὴν μοῦνος ἀπάξειν ἔμελλεν. 20. ὥς δὲ οὐδαμὰ ἐπείθετο, ὁ δὲ ἱκεσίης δευτέρης ἄπτεται δοῦναί οἱ χρόνον ἑπτὰ ἡμερέων, μετὰ δὲ ἀποστεῖλαί μιν τελέσαντά τι τῶν μάλιστα ἐδέετο. τυχὼν δὲ ῥηιδίως ἐς τὸν ἐωυτοῦ οἶκον ἀπικνέεται καὶ πεσὼν χαμᾶζε τοιάδε ὠδύρετο· ὦ δαίμαιος, τί μοι ταύτης τῆς πίστιος; τί δέ μοι ὁδοῦ, τῆς τέλους ἤδη δέρκομαι; νέος μὲν ἐγὼ καὶ γυναικὶ καλῇ ἔσομαι. τὸ δέ μοι μεγάλη συμφορὴ ἔσσειται, εἰ μὴ ἔγωγε πᾶσαν αἰτίην κακοῦ ἀποθήσομαι. τῷ με χρῆν μέγα ἔργον ἀποτελέσαι, τό μοι πάντα φόβον ἰήσεται. τάδε εἰπὼν ἀτελέα ἐωυτὸν

έποίεε, καὶ ταμῶν τὰ αἰδοῖα ἐς ἀγγήιον μικρὸν κατέθε-
το σμύρνη τε ἅμα καὶ μέλιτι καὶ ἄλλοισι θυώμασι καὶ
ἔπειτα σφρηγῖδι τὴν ἐφόρεε σημηνάμενος τὸ τρῶμα ἰήτο.
μετὰ δὲ ὥς μιν ὁδοιπορέειν ἐδόκεεν, ἀπικόμενος ἐς τὸν
βασιλῆα πολλῶν παρεόντων διδοῖ τε ἅμα τὸ ἀγγήιον καὶ
λέγει ὧδε · ὦ δέσποτα, τόδε μοι μέγα κειμήλιον ἐν τοῖσιν
οἰκηίοισιν ἀπεκέετο, τὸ ἐγὼ κάρτα ἐπόθεον · νῦν δὲ ἐπεὶ
μεγάλην ὁδὸν ἔρχομαι, παρὰ σοὶ τόδε θήσομαι. σὺ δέ μοι
ἀσφαλέως ἔχειν · τόδε γάρ μοι χρυσοῦ βέλτερον, τόδε μοι
ψυχῆς ἐμῆς ἀντάξιον. εὖτ' ἂν δὲ ἀπίκωμαι, σῶον αὐτὶς
ἀποίσομαι. ὁ δὲ δεξάμενος ἐτέρῃ σφρηγῖδι ἐσημαίνετο
καὶ τοῖσι ταμίησι φρουρέειν ἐνετείλατο. 21. Κομβάβος
μέν νυν τὸ ἀπὸ τοῦδε ἀσφαλέα ὁδὸν ἤνυσεν · ἀπικόμε-
νοι δὲ ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν σπουδῇ τὸν νηὸν οἰκοδόμεον
καὶ σφίσι τρία ἔτεα ἐν τῷ ἔργῳ ἐξεγένετο, ἐν τοῖσιν ἀπέ-
βαινε τάπερ ὁ Κομβάβος ὁρρώδεεν · ἡ Στρατονίκη γὰρ
χρόνον ἐπὶ πολλὸν συνόντα μιν ποθέειν ἄρχετο, μετὰ δὲ
οἱ καὶ κάρτα ἐπεμήνατο. καὶ λέγουσιν οἱ ἐν τῇ ἱρῇ πόλει
τὴν Ἥρην τουτέων αἰτίην ἐθέλουσαν γενέσθαι, Κομβά-
βον ἐσθλὸν μὲν ἐόντα λαθέειν μηδαμὰ, Στρατονίκην δὲ
τίσασθαι, ὅτι οὐ ῥηιδίως τὸν νηὸν ὑπέσχετο. 22. ἡ δὲ τὰ
μὲν πρῶτα ἐσωφρόνεε καὶ τὴν νοῦσον ἔκρυπτεν, ὥς δὲ
οἱ τὸ κακὸν μέζον ἡσυχίης ἐγένετο, ἐς ἐμφανὲς ἐτρύχετο
κλαίεσκε τε δι' ἡμέρης καὶ Κομβάβον ἀνεκαλέετο καὶ οἱ
πάντα Κομβάβος ἦν. τέλος δὲ ἀμηχανέουσα τῇ συμφορῇ

εὐπρεπέα ἱκεσίην ἐδίζητο. ἄλλω μὲν ὦν τὸν ἔρωτα ὁμολο-
γέειν ἐφυλάσσετο, αὐτὴ δὲ ἐπιχειρέειν αἰδέετο. ἐπινοέει
ὦν τοιάδε, οἶνω ἐωυτὴν μεθύσασα ἐς λόγους οἱ ἐλθεῖν
ἅμα δὲ οἶνω ἐσιόντι παρρησίῃ τε ἐσέρχεται καὶ ἡ ἀποτυ-
χίῃ οὐ κάρτα αἰσχυρή, ἀλλὰ τῶν πρησσομένων ἕκαστα ἐς
ἀγνοίην ἀναχωρέει. ὥς δὲ οἱ ἐδόκεε, καὶ ἐποίηε ταῦτα.
καὶ ἐπεὶ ἐκ δείπνου ἐγένοντο, ἀπικομένη ἐς τὰ οἰκῆια, ἐν
τοῖσι Κομβάβος αὐλίζετο, λίσσετό τε καὶ γούνων ἄπτετο
καὶ τὸν ἔρωτα ὠμολόγεεν· ὁ δὲ τὸν τε λόγον ἀπηνέως ἀπε-
δέκετο καὶ τὸ ἔργον ἀναίνετο καὶ οἱ τὴν μέθην ἐνεκάλεεν.
ἀπειλούσης δὲ μέγα τι κακὸν ἐωυτὴν ἐργάσασθαι, δείσας
πάντα οἱ λόγον ἔφηνε καὶ πᾶσαν τὴν ἐωυτοῦ πάθην ἀπη-
γήσατο καὶ τὸ ἔργον ἐς ἐμφανὲς ἤνεικεν. ἰδοῦσα δὲ ἡ
Στρατονίκη τὰ οὐκοτε ἔλπετο, μανίης μὲν ἐκείνης ἔσχε-
το, ἔρωτος δὲ οὐδαμὰ ἐλήθετο, ἀλλὰ πάντα οἱ συνεοῦσα
ταύτην παραμυθίην ἐποιέετο ἔρωτος ἀπρήκτοιο. ἔστιν ὁ
ἔρως οὗτος ἐν τῇ ἱρῇ πόλει καὶ ἔτι νῦν γίγνεται· γυναῖκες
Γάλλων ἐπιθυμέουσιν καὶ γυναῖξί Γάλλοι ἐπιμαίνονται,
ζηλοτυπέει δὲ οὐδεὶς, ἀλλὰ σφίσι τὸ χρῆμα κάρτα ἱρὸν
νομίζεται. 23. τὰ δ' ὦν ἐν τῇ ἱρῇ πόλει ἀμφὶ τὴν Στρατονί-
κην οὐδαμὰ τὸν βασιλῆα λέληθεν, ἀλλὰ πολλοὶ ἀπικνεόμε-
νοι κατηγόρεον καὶ τὰ γινόμενα ἀπηγέοντο. ἐπὶ τοῖσι
περιαλγέων ἐξ ἀτελέος τοῦ ἔργου Κομβάβον μετεκάλεεν.
ἄλλοι δὲ λέγουσι λόγον οὔτι ἀληθές, τὴν Στρατονίκην,
ἐπειδὴ ἀπέτυχε τῶν ἐδέετο, αὐτὴν γράψασαν ἐς τὸν ἄν-

δρα τοῦ Κομβάβου κατηγορεῖν πείρην οἱ ἐπικαλέουσιν, καὶ τὸ Ἑλληνες Σθενεβοίης πέρι λέγουσι καὶ Φαίδρης τῆς Κνωσσίης, ταυτὶ καὶ Ἀσσύριοι ἐς Στρατονίκην μυθολογέουσιν. ἐγὼ μὲν νυν οὔτε Σθενεβοίην πείθομαι οὔτε Φαίδρην τοιάδε ἐπιτελέσαι, εἰ τὸν Ἰππόλυτον ἀτρεκέως ἐπόθεε Φαίδρη. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐχέτω ὅπως καὶ ἐγένετο. 24. ὥς δὲ ἡ ἀγγελίη ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν ἀπίκετο ἔγνω τε ὁ Κομβάβος τὴν αἰτίην, θαρσέων τε ἦεν, ὅτι οἱ ἡ ἀπολογίη οἴκοι ἐλείπετο, καὶ μιν ἐλθόντα ὁ βασιλεὺς αὐτίκα μὲν ἔδυσέ τε καὶ ἐν φρουρῇ ἔχε. μετὰ δὲ παρεόντων οἱ τῶν φίλων, οἳ καὶ τότε πεμπομένῳ τῷ Κομβάβῳ παρεγένοντο, παραγαγὼν ἐς μέσον κατηγορεῖν ἄρχετο καὶ οἱ μοιχήϊν τε καὶ ἀκολασίην προὔφερε · κάρτα δὲ δεινοπαθέων πίστιν τε καὶ φιλίην ἀνεκαλέετο λέγων τρισσὰ Κομβάβον ἀδικεῖν μοιχὸν τε ἐόντα καὶ ἐς πίστιν ὑβρίσαντα καὶ ἐς θεὸν ἀσεβέοντα, τῆς ἐν τῷ ἔργῳ τοιάδε ἔπραξε · πολλοὶ δὲ παρεστεῶτες ἤλεγχον, ὅτι ἀναφανδὸν σφέας ἀλλήλοισι συνεόντας εἶδον. πᾶσι δὲ τέλος ἐδόκεεν αὐτίκα θνήσκειν Κομβάβον θανάτου ἄξια ἐργασμένον. 25. ὁ δὲ τέως μὲν ἔστηκε λέγων οὐδέν · ἐπεὶ δὲ ἤδη ἐς τὸν φόνον ἤγετο, φθέγγατό τε καὶ τὸ κειμήλιον αἵτεε λέγων, ὥς ἀναιρέει μιν οὐκ ὕβριος οὐδὲ γάμων εἵνεκα, ἀλλ' ἐκείνων ἐπιθυμέων, τὰ οἱ ἀπιὼν παρεθήκατο. πρὸς τάδε ὁ βασιλεὺς καλέσας τὸν ταμίην ἐκέλευεν ἐνεῖκαι τὰ οἱ φρουρέειν ἔδωκεν · ὥς δὲ ἤνεικε, λύσας τὴν σφρηγίδα ὁ Κομβά-

βος τά τε ἐνεόντα ἐπέδειξε καὶ ἐωυτὸν ὀκοῖα ἐπεπόνθεεν,
ἔλεξέ τε, ὦ βασιλεῦ, τάδε τοι ἐγὼ ὀρωδέων, εὐτέ με
ταύτην ὁδὸν ἔπεμψες, ἀέκων ἦιον, καὶ ἐπεὶ με ἀναγκαίη
μεγάλη ἐκ σέο κατέλαβε, τοιάδε ἐπετέλεσα, ἐσθλὰ μὲν ἐς
δεσπότηα, ἐμοὶ δὲ οὐκ εὐτυχέα · τοιόσδε μέντοι ἐὼν ἀν-
δρὸς ἐπ' ἀδικίην ἐγκαλέομαι. ὁ δὲ πρὸς τάδε ἀμβώσας
περιέβαλέ τέ μιν καὶ δακρύων ἅμα ἔλεγεν, ὦ Κομβάβε,
τί μέγα κακὸν εἰργάσαιο ; τί δὲ σεωυτὸν οὕτω ἀεικέλιον
ἔργον μοῦνος ἀνδρῶν ἔπραξας ; τὰ οὐ πάμπαν ἐπαινέω,
ὦ σχέτλιε, ὅς τοιάδε ἔτλης, οἷα μήτε σὲ παθέειν μήτε ἐμὲ
ιδέσθαι ὥφελεν · οὐ γάρ μοι ταύτης ἀπολογίης ἔδεεν. ἀλλ'
ἐπεὶ δαίμων τοιάδε ἤθελε, πρῶτα μὲν σοι τίσις ἐξ ἡμέων
ἔσσεται, αὐτέων συκοφαντέων ὁ θάνατος, μετὰ δὲ μεγάλη
δωρεὴ ἀπίζεται χρυσός τε πολλὸς καὶ ἄργυρος ἅπλετος
καὶ ἐσθῆτες Ἀσσύριαί καὶ ἵπποι βασιλῆιοι. ἀπίξει δὲ
παρ' ἡμέας ἄνευ ἐσαγγελέος οὐδέ τις ἀπέρξει σε ἡμετέρ-
ης ὄψιος, οὐδ' ἦν γυναικὶ ἅμα εὐνάζωμαι. τάδε εἶπέ τε
ἅμα καὶ ἐποίηε · καὶ οἱ μὲν αὐτίκα ἐς φόνον ἤγοντο, τῷ δὲ
τὰ δῶρα ἐδίδοτο καὶ ἡ φιλήν μέζων ἐγεγόνεεν. ἐδόκεε δὲ
οὐδεὶς ἔτι Ἀσσυρίων Κομβάβῳ σοφίην καὶ εὐδαιμονίην
εἵκελος. 26. μετὰ δὲ αἰτησάμενος ἐκτελέσαι τὰ λείποντα
τῷ νηῷ — ἀτελέα γάρ μιν ἀπολελοίπεεν — αὐτίς ἐπέμπε-
το, καὶ τὸν τε νηὸν ἐξετέλεσε καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ ἔμενεν.
ἔδωκε δὲ οἱ βασιλεὺς ἀρετῆς τε καὶ εὐεργεσίης εἵνεκα ἐν
τῷ ἱρῷ ἐστάναι χάλκεον · καὶ ἔτι ἐς τιμὴν ἐν τῷ ἱρῷ Κομ-

βάβος χάλκεος Ἑρμοκλέους τοῦ Ῥοδίου ποίημα μορφήν μὲν ὀκοίη γυνή, ἐσθῆτα δὲ ἀνδρηίην ἔχει. λέγεται δὲ τῶν φίλων τοὺς μάλιστα οἱ εὐνοέοντας ἐς παραμυθίην τοῦ πάθεος κοινωνίην ἐλέσθαι τῆς συμφορῆς · ἔτεμον γὰρ ἑωυτοὺς καὶ δίαιταν τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ διαιτέοντο. ἄλλοι δὲ ἱρολογέουσιν ἐπὶ τῷ πρήγματι λέγοντες ὡς ἡ Ἥρη φιλέουσα Κομβάβον πολλοῖσι τὴν τομὴν ἐπὶ νόον ἔβαλεν, ὅπως μὴ μοῦνος ἐπὶ τῇ ἀνανδρηίῃ λυπέοιτο. 27. τὸ δὲ ἔθος τοῦτο ἐπειδὴ ἅπαξ ἐγένετο, ἔτι νῦν μένει καὶ πολλοὶ ἐκάστου ἔτεος ἐν τῷ ἱρῷ τάμνονται καὶ θηλύνονται εἴτε Κομβάβον παραμυθεόμενοι εἴτε καὶ Ἥρη χαρίζονται · τάμνονται δ' ὧν, ἐσθῆτα δὲ οἶδε οὐκέτι ἀνδρηίην ἔχουσιν, ἀλλὰ εἵματά τε γυναικῆια φορέουσι καὶ ἔργα γυναικῶν ἐπιτελέουσιν. ὡς δὲ ἐγὼ ἤκουον, ἀνακέεται καὶ τουτέων ἐς Κομβάβον ἡ αἰτίη · συνενείχθη γάρ οἱ καὶ τάδε. ξεῖνη γυνὴ ἐς πανήγυριν ἀπικομένη ἰδοῦσα καλὸν τε ἐόντα καὶ ἐσθῆτα ἔτι ἀνδρηίην ἔχοντα ἔρωτι μεγάλῳ ἔσχετο, μετὰ δὲ μαθοῦσα ἀτελέα ἐόντα ἑωυτὴν διειργάσατο ἐπὶ τοῖσι Κομβάβος ἀθυμέων, ὅτι οἱ ἀτυχέως τὰ ἐς Ἀφροδίτην ἔχει, ἐσθῆτα γυναικῆιαν ἐνεδύσατο, ὅπως μηκέτι ἐτέρη γυνὴ ἴσα ἐξαπατέοιτο. ἦδε αἰτίη Γάλλοισι στολῆς θηλέης. Κομβάβου μὲν μοι τοσάδε εἰρήσθω · Γάλλων δὲ αὐτίς ἐγὼ λόγῳ ὑστέρῳ μεμνήσομαι τομῆς τε αὐτέων, ὅπως τάμνονται, καὶ ταφῆς ὀκοίην θάπτονται, καὶ ὅτεν εἵνεκα ἐς τὸ ἱρὸν οὐκ ἐσέρχονται · πρότερον δὲ μοι θυμὸς εἰπεῖν θέσιός τε

πέρι τοῦ νηοῦ καὶ μεγάθεος, καὶ δῆτα ἔρέω. 28. ὁ μὲν
χωρὸς αὐτός, ἐν τῷ τὸ ἱρὸν ἱδρυται, λόφος ἐστί, κέεται
δὲ κατὰ μέσον τῆς πόλιος μάλιστα, καὶ οἱ τείχεα δοιὰ πε-
ρικέεται. τῶν δὲ τειχέων τὸ μὲν ἀρχαῖον, τὸ δὲ οὐ πολλὸν
ἡμέων πρεσβύτερον. τὰ δὲ προπύλαια τοῦ ἱεροῦ ἐς ἄνεμον
βορέην ἀποκέκλιται μέγαθος ὅσον τε ἑκατὸν ὀργυιέων ·
ἐν τούτοις τοῖσι προπυλαίοις καὶ οἱ φαλλοὶ ἐστᾶσι, τοὺς
Διόνυσος ἐστήσατο, ἡλικίην καὶ οἶδε τριήκοντα ὀργυιέων.
ἐς τούτων τὸν ἓνα φαλλὸν ἀνὴρ ἐκάστου ἔτεος δις ἀνέρ-
χεται οἰκέει τε ἐν ἄκρῳ τῷ φαλλῷ χρόνον ἑπτὰ ἡμερέων.
αἰτίη δὲ οἱ τῆς ἀνόδου ἥδε λέγεται · οἱ μὲν πολλοὶ νομί-
ζουσιν ὅτι ὑποῦ τοῖσι θεοῖσιν ὁμιλέει καὶ ἀγαθὰ πάσῃ
Συρίῃ αἰτέει, οἱ δὲ τῶν εὐχολέων ἀγχόθεν ἐπαῖουσιν. ἄλ-
λοισι δὲ δοκέει καὶ τάδε Δευκαλίωνος εἵνεκα ποιέεσ-
θαι ἐκείνης ξυμφορῆς μνήματα, ὅκοτε οἱ ἄνθρωποι ἐς τὰ
οὔρεα καὶ ἐς τὰ περιμήκεα τῶν δενδρέων ἤεισαν τὸ πολ-
λὸν ὕδωρ ὀρρωδέοντες. ἐμοὶ μὲν νυν καὶ τάδε ἀπίθана.
δοκέω γε μὲν Διονύσῳ σφέας καὶ τάδε ποιέειν, συμβάλ-
λομαι δὲ τούτοις · φαλλοὺς ὅσοι Διονύσῳ ἐγείρουσιν,
ἐν τοῖσι φαλλοῖσι καὶ ἄνδρας ξυλίνους κατίζουσιν, ὅτε
μὲν εἵνεκα ἐγὼ οὐκ ἔρέω. δοκέει δ' ὦν μοι, καὶ ὅδε ἐς
ἐκείνου μίμησιν τοῦ ξυλίνου ἀνδρὸς ἀνέρχεται. 29. ἡ δὲ
οἱ ἀνοδος τοιήδε · σειρῇ μικρῇ ἐωυτόν τε ἅμα καὶ τὸν
φαλλὸν περιβάλλει, μετὰ δὲ ἐπιβαίνει ξύλων προσφυῶν
τῷ φαλλῷ ὁκόσον ἐς χώραν ἄκρου ποδός · ἀνιών δὲ ἅμα

ἀναβάλλει τὴν σειρὴν ἀμφοτέρωθεν ὅκωσπερ ἡνιοχέων.
εἰ δέ τις τότε μὲν οὐκ ὅπωπεν, ὅπωπε δὲ φοινικοβατέον-
τας ἢ ἐν Ἀραβίῃ ἢ ἐν Αἰγύπτῳ ἢ ἄλλοθί κου, οἶδε τὸ λέγω.
ἐπεὰν δὲ ἐς τέλος ἵκηται τῆς ὁδοῦ, σειρὴν ἐτέρην ἀφείς
τὴν αὐτὸς ἔχει μακρὴν ταύτην, ἀνέλκει τῶν οἰθυμὸς, ξύ-
λα καὶ εἴματα καὶ σκεύεα, ἀπὸ τῶν ἔδρην συνδέων ὀκοίην
καλιὴν ἰζάνει, μίμνει τε χρόνον τῶν εἵπον ἡμερέων. πολ-
λοὶ δὲ ἀπικνεόμενοι χρυσὸν τε καὶ ἄργυρον, οἱ δὲ χαλκὸν
κομίζουσιν, εἴτ' ἀφέντες ἐκείνου πρόσθε κείμενα ἀπίασι
λέγοντες τὰ οὐνόματα ἑκαστος. παρεστεῶς δὲ ἄλλος ἄνω
ἀγγέλλει, ὁ δὲ δεξάμενος τοῦνομα εὐχολὴν ἐς ἑκαστον
ποιέεται, ἅμα δὲ εὐχόμενος κροτέει ποίημα χάλκεον, τὸ
αἰεῖται μέγα καὶ τρηχὺ κινεόμενον · εὐδαί δὲ οὐδαμά · ἦν
γάρ μιν ὕπνος ἔλη ποτέ, σκορπίος ἀνιῶν ἀνεγείρει τε καὶ
ἀεικέα ἐργάζεται, καὶ οἱ ἤδε ἡ ζημία τοῦ ὕπνου ἐπικέε-
ται. τὰ μὲν ὦν ἐς τὸν σκορπίον μυθέονται, ἰρά τε καὶ
θεοπρεπέα, εἰ δὲ ἀτρεκέα ἐστίν, οὐκ ἔχω ἐρέειν. δοκέει
δέ μοι, μέγα ἐς ἀγρυπνίην συμβάλλεται καὶ τῆς πτώσιος
ἢ ὀρρωδίας. φαλλοβατέων μὲν δὴ πέρι τοσάδε ἀρκέει. ὁ
δὲ νηὸς ὀρέει μὲν ἐς ἡέλιον ἀνιόντα. 30. εἶδος δὲ καὶ
ἐργασίην ἐστὶν ὀκοίους νηοὺς ἐν Ἰωνίῃ ποιεοῦσιν. ἔδ-
ρη μεγάλη ἀνέχει ἐκ γῆς μέγαθος ὀργυιέων δυοῖν, ἐπὶ
τῆς ὁ νηὸς ἐπικέεται. ἄνοδος ἐς αὐτὸν λίθου πεποίηται,
οὐ κάρτα μακρὴ. ἀνελθόντι δὲ θωῦμα μὲν καὶ ὁ πρόνηος
μέγα παρέχεται θύρησί τε ἥσκηται χρυσέησιν · ἐνδοθεν

δὲ ὁ νηὸς χρυσοῦ τε πολλοῦ ἀπολάμπεται καὶ ἡ ὀροφὴ
πᾶσα χρυσέη. ἀπόζει δὲ αὐτοῦ ὁδμὴ ἀμβροσίη ὁκοίη λέ-
γεται τῆς χώρης τῆς Ἀραβίης, καὶ σοι τηλόθεν ἀνιόντι
προσβάλλει πνοιὴν κάρτα ἀγαθὴν, καὶ ἦν αὖτις ἀπίης,
οὐδαμὰ λείπεται, ἀλλὰ σευ τὰ τε εἴματα ἐς πολλὸν ἔχει
τὴν πνοιὴν καὶ σὺ ἐς πάμπαν αὐτῆς μεμνήσῃαι. 31. ἔνδο-
θεν δὲ ὁ νηὸς οὐκ ἀπλόος ἐστίν, ἀλλὰ ἐν αὐτῷ θάλαμος
ἄλλος πεποιήται. ἄνοδος καὶ ἐς τοῦτον ὀλίγη · θύρῃσι δὲ
οὐκ ἤσκηται, ἀλλ' ἐς ἀντίον ἅπας ἀναπέπταται. ἐς μὲν
ὦν τὸν μέγαν νηὸν πάντες ἐσέρχονται, ἐς δὲ τὸν θάλα-
μον οἱ ἱεῖες μοῦνον, οὐ μέντοι πάντες οἱ ἱεῖες, ἀλλὰ οἱ
μάλιστα ἀγχίθεοί τε εἰσι καὶ οἷσι πᾶσα ἐς τὸ ἱερὸν μέλε-
ται θεραπῆῃ. ἐν δὲ τῷδε εἶναι τὰ ἔδεα, ἣ τε Ἥρη καὶ
τὸν αὐτοὶ Δία ἐόντα ἐτέρῳ οὐνόματι κληίζουσιν. ἄμφω δὲ
χρῦσεοί τε εἰσι καὶ ἄμφω ἔξονται · ἀλλὰ τὴν μὲν Ἥρην
λέοντες φέρουσιν, ὁ δὲ ταύροις ἐφέζεται. καὶ δῆτα τὸ
μὲν τοῦ Διὸς ἄγαλμα ἐς Δία πάντα ὀρῇ καὶ κεφαλὴν καὶ
εἴματα καὶ ἔδρην, καὶ μιν οὐδὲ ἐθέλων ἄλλως εἰκάσεις.
32. ἣ δὲ Ἥρη σκοπέοντί σοι πολυειδέα μορφήν ἐκφανέει
· καὶ τὰ μὲν ζύμπαντα ἀτρεκέϊ λόγῳ Ἥρη ἐστίν · ἔχει δὲ
τι καὶ Ἀθηναίης καὶ Ἀφροδίτης καὶ Σεληναίης καὶ Ῥέης
καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Νεμέσιος καὶ Μοιρέων. χειρὶ δὲ τῇ
μὲν ἐτέρῃ σκῆπτρον ἔχει, τῇ ἐτέρῃ δὲ ἄτρακτον, καὶ ἐπὶ
τῇ κεφαλῇ ἀκτῖνάς τε φορέει καὶ πύργον καὶ κεστόν, τῷ
μούνῃ τὴν Οὐρανίην κοσμέουσιν. ἔκτοσθεν δὲ οἱ χρυσός

τε ἄλλος περικέεται καὶ λίθοι κάρτα πολυτελέες, τῶν οἱ μὲν λευκοί, οἱ δὲ ὕδατώδεις, πολλοὶ δὲ οἰνώδεις, πολλοὶ δὲ πυρώδεις. ἔτι δὲ ὄνυχες οἱ Σαρδῶοι πολλοὶ καὶ ὑάκινθοι καὶ σμάραγδοι, τὰ φέρουσιν Αἰγύπτιοι καὶ Ἰνδοὶ καὶ Αἰθίοπες καὶ Μῆδοι καὶ Ἀρμένιοι καὶ Βαβυλώνιοι. τὸ δὲ δὴ μέζονος λόγου ἄξιον, τοῦτο ἀπηγήσομαι · λίθον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ φορέει, λυχνὶς καλέεται, οὖνομα δὲ οἱ τοῦ ἔργου ἢ συντυχίη. ἀπὸ τούτου ἐν νυκτὶ σέλας πολλὸν ἀπολάμπεται, ὑπὸ δὲ οἱ καὶ ὁ νηὸς ἅπας οἶον ὑπὸ λύχνοισι φαίνεται · ἐν ἡμέρῃ δὲ τὸ μὲν φέγγος ἀσθενέει. ιδέην δὲ ἔχει κάρτα πυρώδεα. καὶ ἄλλο θωυμαστόν ἐστιν ἐν τῷ ξοάνῳ · ἦν ἐστεῶς ἀντίος ἐσορέης, ἐς σὲ ὁρῇ καὶ μεταβαίνουντι τὸ βλέμμα ἀκολουθέει, καὶ ἦν ἄλλος ἐτέρωθεν ἐσορέη, ἴσα καὶ ἐς ἐκεῖνον ἐκτελέει. 33. ἐν μέσῳ δὲ ἀμφοτέρων ἔστηκε ξόανον ἄλλο χρύσειον οὐδαμὰ τοῖσιν ἄλλοισι ξοάνοισιν ἴκελον. τὸ δὲ μορφήν μὲν ιδίην οὐκ ἔχει, φορέει δὲ τῶν ἄλλων θεῶν εἶδεα. καλέεται δὲ σημήιον καὶ ὑπ' αὐτῶν Ἀσσυρίων, οὐδέ τι οὖνομα ἴδιον αὐτῷ ἔθεντο, ἀλλ' οὐδὲ γενέσιος αὐτοῦ καὶ εἶδος λέγουσι · καὶ μιν οἱ μὲν ἐς Διόνυσον, ἄλλοι δὲ ἐς Δευκαλίωνα, οἱ δὲ ἐς Σεμίραμιν ἄγουσι · καὶ γὰρ δὴ ὦν ἐπὶ τῇ κορυφῇ αὐτοῦ περιστερὴ χρυσή ἐφέστηκε. τοῦνεκα δὴ μυθέονται Σεμίραμιος ἔμμεναι τόδε σημήιον. ἀποδημέει δὲ δις ἐκάστου ἔτεος ἐς θάλασσαν ἐς κομιδὴν τοῦ εἶπον ὕδατος. 34. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ νηῷ ἐσιόντων ἐν ἀριστερῇ κέεται πρῶτα μὲν θρόνος Ἡελίου,

αὐτοῦ δὲ ἔδος οὐκ ἔνι · μούνου δὲ Ἑλίου καὶ Σεληναίης
ζόανα οὐ δεικνύουσιν. ὅτεν δὲ εἵνεκα ὧδε νομίζουσιν, ἐγὼ
καὶ τόδε ἔμαθον. λέγουσι τοῖσι μὲν ἄλλοισι θεοῖσιν ὅσιον
ἔμμεναι ζόανα ποιέεσθαι, οὐ γὰρ σφέων ἐμφανέα πάντεσι
τὰ εἶδεα · Ἥλιος δὲ καὶ Σεληναίη πάμπαν ἐναργέες καὶ
σφέας πάντες ὀρέουσι. κοίη ὧν αἰτίη ζοανουργίης τοῖσιν
ἐν τῷ ἡέρι φαινομένοισι ; 35. μετὰ δὲ τὸν θρόνον τοῦτον
κέεται ζόανον Ἀπόλλωνος, οὐκ οἷον ἐώθεε ποιέεσθαι · οἱ
μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες Ἀπόλλωνα νέον τε καὶ πρωθήβην
ποιέουσι, μῦνοι δὲ οὗτοι Ἀπόλλωνος γενειήτεω ζόανον
δεικνύουσι, καὶ τάδε ποιέοντες ἐωυτοὺς μὲν ἐπαινέουσιν,
Ἑλλήνων δὲ κατηγορέουσι καὶ ἄλλων, ὁκόσοι Ἀπόλλωνα
παῖδα θέμενοι ἰλάσκονται. αἰτίη δὲ ἦδε · δοκέει αὐτέοισιν
ἀσοφίη μεγάλη ἔμμεναι ἀτελέα ποιέεσθαι τοῖσι θεοῖσι τὰ
εἶδεα · τὸ δὲ νέον ἀτελές ἔτι νομίζουσιν. ἐν δὲ καὶ ἄλλο
τῷ σφετέρῳ Ἀπόλλωνι καινουργέουσι · μῦνοι Ἀπόλλω-
να εἵμασι κοσμέουσιν. 36. ἔργων δὲ αὐτοῦ πέρι πολλὰ μὲν
ἔχω εἰπεῖν, ἐρέω δὲ τὸ μάλιστα θαυμάζειν ἄξιον. πρῶτα
δὲ τοῦ μαντηίου ἐπιμνήσομαι. μαντήια πολλὰ μὲν παρ'
Ἑλλησι, πολλὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίοισι, τὰ δὲ καὶ ἐν τῇ
Λιβύῃ, καὶ ἐν τῇ δὲ Ἀσίῃ πολλὰ ἐστίν. ἀλλὰ τὰ μὲν οὔτε
ἱρέων ἄνευ οὔτε προφητέων φθέγγονται, ὅδε δὲ αὐτός τε
κινέεται καὶ τὴν μαντηίην ἐς τέλος αὐτουργέει. τρόπος δὲ
αὐτῆς τοιόσδε · εὐτ' ἂν ἐθέλῃ χρησμηγορέειν, ἐν τῇ ἔδρῃ
πρῶτα κινέεται · οἱ δὲ μιν ἱρέες αὐτίκα ἀείρουσιν. ἦν δὲ

μὴ αἰείρωσι, ὁ δὲ ἰδρώει καὶ ἐς μέζον ἔτι κινέεται. εὖτ' ἂν δὲ ὑποδύντες φέρωσιν, ἄγει σφέας πάντη περιδινέων καὶ ἐς ἄλλον ἐξ ἐτέρου μεταπηδέων. τέλος ὁ ἀρχιρεὺς ἀντιάσας ἐπερέεταί μιν περὶ ἀπάντων πρηγμάτων · ὁ δὲ ἦν τι μὴ ἐθέλλῃ ποιέεσθαι, ὀπίσω ἀναχωρεῖ, ἦν δέ τι ἐπαινέῃ, ἄγει ἐς τὸ πρόσω τοὺς προφέροντας ὅκωσπερ ἡνιοχέων. οὕτως μὲν συναγείρουσι τὰ θέσφατα καὶ οὔτε ἰρὸν πρῆγμα οὐδὲν οὔτε ἴδιον τούτου ἄνευ ποιέουσι. λέγει δὲ καὶ τοῦ ἔτεος πέρι καὶ τῶν ὥρέων αὐτοῦ πασέων, καὶ ὁκότε οὐκ ἔρονται. λέγει δὲ καὶ τοῦ σημείου πέρι, κότε χρή μιν ἀποδημέειν τὴν εἶπον ἀποδημίην. 37. ἐρέω δὲ καὶ ἄλλο, τὸ ἐμεῦ παρεόντος ἔπρηξεν. οἱ μὲν μιν ἰρέες αἰείροντες ἔφερον, ὁ δὲ τοὺς μὲν ἐν γῇ κάτω ἔλιπεν, αὐτὸς δὲ ἐν τῷ ἡέρι μοῦνος ἐφορέετο. 38. μετὰ δὲ τὸν Ἀπόλλωνα ζῴανόν ἐστιν Ἄτλαντος, μετὰ δὲ Ἑρμέω καὶ Εἰλειθυίης.

39. Τὰ μὲν ὧν ἐντὸς τοῦ νηοῦ ὦδε κεκοσμέαται · ἔξω δὲ βωμός τις κέεται μέγας χάλκεος. ἐν δὲ καὶ ἄλλα ζῴανα μυρία χάλκεα βασιλέων τε καὶ ἰρέων · καταλέξω δὲ τῶν μάλιστα ἄξιον μνήσασθαι. ἐν ἀριστερῇ τοῦ νεῶ Σεμιράμιος ζῴανον ἔστηκεν ἐν δεξιῇ τὸν νηὸν ἐπιδεικνύουσα. ἀνέστη δὲ δι' αἰτίην τοιήνδε · ἀνθρώποισιν, ὁκόσοι Συρίην οἰκέουσι, νόμον ἐποιέετο ἐωυτὴν μὲν ὅκως θεὸν ἰλάσκεσθαι, θεῶν δὲ τῶν ἄλλων καὶ αὐτῆς Ἥρης ἀλογέειν. καὶ ὦδε ἐποίεον. μετὰ δὲ ὥς οἱ θεόθεν ἀπίκοντο νοῦσοί τε καὶ συμφοραὶ καὶ ἄλγεα, μανίης μὲν ἐκείνης ἀπεπαύ-

σατο καὶ θνητὴν ἐωυτὴν ὠμολόγεε καὶ τοῖσιν ὑπηκόοισιν αὐτὶς ἐκέλευεν ἐς Ἥρην τρέπεσθαι. τούνεκα δὴ ἔτι τοιή-
δε ἀνέστηκε τοῖσιν ἀπικνεομένοισι τὴν Ἥρην ἰλάσκεσθαι
δεικνύουσα καὶ θεὸν οὐκέτι ἐωυτὴν, ἀλλ' ἐκείνην ὁμο-
λογέουσα. 40. εἶδον δὲ καὶ αὐτόθι Ἑλένης ἄγαλμα καὶ
Ἑκάβης καὶ Ἀνδρομάχης καὶ Πάριδος καὶ Ἑκτορος καὶ
Ἀχιλλέως. εἶδον δὲ καὶ Νιρέως ἕδος τοῦ Ἀγλαΐης καὶ
Φιλομήλην καὶ Πρόκνην ἔτι γυναῖκας, καὶ αὐτὸν Τηρέα
ὄρνιθα, καὶ ἄλλο ἄγαλμα Σεμιράμιος καὶ Κομβάβου τὸ
κατέλεξα, καὶ Στρατονίκης κάρτα καλὸν καὶ Ἀλεξάνδρου
αὐτῷ ἐκείνῳ ἵκελον. παρὰ δὲ οἱ Σαρδανάπαλλος ἔστηκεν
ἄλλη μορφῇ καὶ ἄλλη στολῇ. 41. ἐν δὲ τῇ αὐλῇ ἄφετοι νέ-
μονται βόες μεγάλοι καὶ ἵπποι καὶ αἰετοὶ καὶ ἄρκτοι καὶ
λέοντες, καὶ ἀνθρώπους οὐδαμὰ σίνονται, ἀλλὰ πάντες
ἱροὶ τέ εἰσι καὶ χειροήθεες. 42. ἱρέες δὲ αὐτοῖσι πολ-
λοὶ ἀποδεδέχεται, τῶν οἱ μὲν τὰ ἱρήια σφάζουσιν, οἱ δὲ
σπονδηφορέουσιν, ἄλλοι δὲ πυρφόροι καλέονται καὶ ἄλ-
λοι παραβῶμιοι · ἐπ' ἐμεῦ δὲ πλείονες καὶ τριηκοσίων ἐς
τὴν θυσίην ἀπικνέοντο. ἐσθῆς δὲ αὐτέοισι πᾶσα λευκή,
καὶ πῖλον ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσιν. ἀρχιρεὺς δὲ ἄλλος
ἐκάστου ἔτεος ἐπιγίγνεται, πορφυρέην τε μοῦνος οὔτος
φορέει καὶ τιάρη χρυσῇ ἀναδέεται. 43. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο
πλῆθος ἀνθρώπων ἱρῶν αὐλητέων τε καὶ συριστέων καὶ
Γάλλων, καὶ γυναῖκες ἐπιμανέες τε καὶ φρενοβλαβέες. 44.
θυσίῃ δὲ δις ἐκάστης ἡμέρης ἐπιτελέεται, ἐς τὴν πάν-

τες άπικνέονται. Διὶ μὲν ὧν κατ' ἡσυχίην θύουσιν οὔτε αἰδόντες οὔτε αὐλέοντες. εὖτ' ἂν δὲ τῇ Ἥρῃ κατάρχωνται, αἰδουσί τε καὶ αὐλέουσι καὶ κρόταλα ἐπικροτέουσι. καὶ μοι τούτου πέρι σαφὲς οὐδὲν εἰπεῖν ἐδύναντο. 45. ἔστι δὲ καὶ λίμνη αὐτόθι, οὐ πολλὸν ἐκὰς τοῦ ἱροῦ, ἐν τῇ ἰχθύες ἱροὶ τρέφονται πολλοὶ καὶ πολυειδέες. γίνονται δὲ αὐτέων ἔνιοι κάρτα μεγάλοι · οὔτοι δὲ καὶ οὐνόματα ἔχουσι καὶ ἔρχονται καλεόμενοι. ἐπ' ἐμεῦ δὲ τις ἔην ἐν αὐτέοις χρυσοφορέων, ἐν τῇ πτέρυγι δὲ ποίημα χρύσειον αὐτέῳ ἀνακέετο. καὶ μιν ἐγὼ πολλάκις ἐθεησάμην, καὶ εἶχε τὸ ποίημα. 46. βάθος δὲ τῆς λίμνης πολλόν. ἐγὼ μὲν οὐκ ἐπειρήθην, λέγουσι δ' ὧν καὶ διηκοσίων ὀργυιέων πλέον ἔμμεναι. κατὰ μέσον δὲ αὐτῆς βωμὸς λίθου ἀνέστηκε. δοκέοις ἂν ἄφνω ἰδὼν πλῶειν τέ μιν καὶ τῷ ὕδατι ἐποχέεσθαι, καὶ πολλοὶ ὧδε νομίζουσιν. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ στυλὸς ὑφεστεῶς μέγας ἀνέχειν τὸν βωμόν. ἔστεπται δὲ αἰεὶ καὶ θυώματα ἔχει. πολλοὶ δὲ καὶ ἐκάστης ἡμέρης κατ' εὐχὴν ἐς αὐτὸν νηχόμενοι στεφανηφορέουσι. 47. γίνονται δὲ αὐτόθι καὶ πανηγυρίες τε μέγισται, καλέονται δὲ ἐς τὴν λίμνην καταβάσιες, ὅτι ἐν αὐτῇσιν ἐς τὴν λίμνην τὰ ἱρὰ πάντα κατέρχεται, ἐν τοῖσιν ἡ Ἥρῃ πρώτη ἀπικνέεται τῶν ἰχθύων εἵνεκα, μὴ σφέας ὁ Ζεὺς πρῶτος ἴδῃται · ἦν γὰρ τόδε γένηται, λέγουσιν ὅτι πάντες ἀπόλλυνται. καὶ δῆτα ὁ μὲν ἔρχεται ὀψόμενος, ἡ δὲ πρόσω ἰσταμένη ἀπέργει τέ μιν καὶ πολλὰ λιπαρέουσα ἀποπέμπει. 48. μέ-

γισται δὲ αὐτέοισι πανηγύριες, αἱ ἐς θάλασσαν νομίζονται. ἀλλ' ἐγὼ τουτέων πέρι σαφὲς οὐδὲν ἔχω εἰπεῖν · οὐ γὰρ ἤλθον αὐτὸς οὐδὲ ἐπειρήθην ταύτης τῆς ὁδοιπορίας. τὰ δὲ ἐλθόντες ποιέουσιν, εἶδον καὶ ἀπηγήσομαι. ἀγγήϊον ἕκαστος ὕδατι σεσαγμένον φέρουσι, κηρῷ δὲ τὰδε σεσήμανται · καὶ μιν οὐκ αὐτοὶ λυσάμενοι χέονται, ἀλλ' ἔστιν ἀλεκτρυὼν ἱρός, οἰκέει δ' ἐπὶ τῇ λίμνῃ, ὃς ἐπεὰν σφέων δέξηται τὰ ἀγγήια τὴν τε σφρηγίδα ὀρῇ, μισθὸν ἀρνύμενος ἀνά τε λύει τὸν δεσμὸν καὶ τὸν κηρὸν ἀπαιρέεται, καὶ πολλαὶ μνῆες ἐκ τουτέου τοῦ ἔργου τῷ ἀλεκτρυόνι ἀγείρονται. ἔνθεν δὲ ἐς τὸν νηὸν αὐτοὶ ἐνείκαντες σπένδουσιν τε καὶ θύσαντες ὀπίσω ἀπονοστέουσιν.

49. Ὅρτέων δὲ πασέων τῶν οἶδα μεγίστην τοῦ εἵαρος ἀρχομένου ἐπιτελέουσι, καὶ μιν οἱ μὲν πυρὴν, οἱ δὲ λαμπάδα καλέουσι. θυσίην δὲ ἐν αὐτῇ τοιήνδε ποιέουσι · δένδρεα μεγάλα ἐκκόψαντες ἐν τῇ αὐλῇ ἐστᾶσι, μετὰ δὲ ἀγινέοντες αἰγὰς τε καὶ ὄϊας καὶ ἄλλα κτήνεα ζῶα ἐκ τῶν δενδρέων ἀπαρτέουσιν · ἐν δὲ καὶ ὄρνιθες καὶ εἴματα καὶ χρύσεια καὶ ἀργύρεα ποιήματα. ἐπεὰν δὲ ἐντελέα πάντα ποιήσωνται, περιενείκοντες τὰ ἱρὰ περὶ τὰ δένδρεα πυρὴν ἐνιᾶσι, τὰ δὲ αὐτίκα πάντα καίονται. ἐς ταύτην τὴν ὀρτὴν πολλοὶ ἄνθρωποι ἀπικνέονται ἔκ τε Συρίας καὶ τῶν πέριξ χωρέων πασέων, φέρουσί τε τὰ ἐωυτῶν ἱρὰ ἕκαστοι καὶ τὰ σημήια ἕκαστοι ἔχουσιν ἐς τὰδε μεμιμημένα. 50. ἐν ῥητῇσι δὲ ἡμέρησι τὸ μὲν πλῆθος ἐς τὸ ἱρὸν

ἀγείρονται, Γάλλοι δὲ πολλοὶ καὶ τοὺς ἔλεξα ἱροὶ ἄνθρωποι τελέουσι τὰ ὄργια, τὰμνονταί τε τοὺς πῆχας καὶ τοῖσι νώτοισι πρὸς ἀλλήλους τύπτονται. πολλοὶ δὲ σφίσι παρεστεῶτες ἐπαυλέουσι, πολλοὶ δὲ τύμπανα παταγέουσιν, ἄλλοι δὲ αἰείδουσιν ἔνθεα καὶ ἱρὰ ᾄσματα. τὸ δὲ ἔργον ἐκ τὸς τοῦ νηοῦ τόδε γίγνεται, οὐδὲ ἐσέρχονται ἐς τὸν νηὸν ὁκόσοι τόδε ποιέουσιν. 51. ἐν ταύτῃσι τῇσιν ἡμέρησι καὶ Γάλλοι γίνονται · ἐπεὰν γὰρ οἱ ἄλλοι αὐλέωσί τε καὶ ὄργια ποιέωνται, ἐς πολλοὺς ἤδη ἡ μανίη ἀπικνέεται, καὶ πολλοὶ οἱ ἐς θῆν ἀπικόμενοι μετὰ δὲ τοιάδε ἔπρηξαν. καταλέξω δὲ καὶ τὰ ποιέουσιν · ὁ νεηνίης, ὅτῳ τάδε ἀποκέαται, ρίψας τὰ εἴματα μεγάλη βοῇ ἐς μέσον ἔρχεται καὶ ξίφος ἀναιρέεται · τὰ δὲ πολλὰ ἔτεα, ἐμοὶ δοκέει, διὰ τοῦτο ἔστηκε. λαβὼν δὲ αὐτίκα τὰμνει ἐωυτὸν θέει τε διὰ τῆς πόλιος καὶ τῇσι χερσὶ φέρει τὰ ἔταμεν. ἐς ὁκοίην δὲ οἰκίην τάδε ἀπορρίπτει, ἐκ ταύτης ἐσθῆτά τε θηλέην καὶ κόσμον τὸν γυναικίον λαμβάνει. τάδε μὲν ἐν τῇσι τομῇσι ποιέουσιν. 52. ἀποθανόντες δὲ Γάλλοι οὐκ ὁμοίην ταφήν τοῖσιν ἄλλοις θάπτονται, ἀλλ' ἐὰν ἀποθάνῃ Γάλλος, οἱ ἐταῖροί μιν αἰείραντες ἐς τὰ προάστεια φέρουσι, θέμενοι δὲ αὐτὸν καὶ τὸ φέρτρον, τῷ ἐκόμισαν, ὕπερθε λίθους βάλλουσι, καὶ τάδε πρήξαντες ὀπίσω ἀπονοστέουσι. φυλάξαντες δὲ ἑπτὰ ἡμερέων ἀριθμὸν οὕτως ἐς τὸ ἱρὸν ἐσέρχονται · πρὸ δὲ τουτέων ἦν ἐσέλθωσιν, οὐκ ὅσια ποιέουσιν. 53. νόμοισι δὲ ἐς ταῦτα χρέωνται τουτέοισιν

· ἦν μὲν τις αὐτέων νέκυν ἴδεται, ἐκείνην τὴν ἡμέρην ἐς τὸ ἱρὸν οὐκ ἀπικνέεται, τῇ ἐτέρῃ δὲ καθήρας ἐωυτὸν ἐσέρχεται. αὐτέων δὲ τῶν οἰκηίων τοῦ νέκυος ἕκαστοι φυλάξαντες ἀριθμὸν ἡμερέων τριήκοντα καὶ τὰς κεφαλὰς ζυράμενοι ἐσέρχονται, πρὶν δὲ τάδε ποιῆσαι, οὐ σφίσιν ἐσιέναι ὅσιον. 54. θύουσι δὲ βόας ἄρσενάς τε καὶ θήλεας καὶ αἰγας καὶ ὄϊας · σύας δὲ μούνας ἐναγέας νομίζοντες οὔτε θύουσιν οὔτε σιτέονται. ἄλλοι δ' οὐ σφέας ἐναγέας, ἀλλὰ ἱρούς νομίζουσιν. ὀρνίθων τε αὐτέοισι περιστερὴ χρῆμα ἱρότατον καὶ οὐδὲ ψαύειν αὐτέων δικαιοῦσι · καὶ ἦν ἀέκοντες ἄψωνται, ἐναγέες ἐκείνην τὴν ἡμέρην εἰσὶ. τοῦνεκα δὴ αὐτέοισι σύννομοί τε εἰσὶ καὶ ἐς τὰ οἰκῆα ἐσέρχονται καὶ τὰ πολλὰ ἐν γῇ νέμονται.

55. Λέξω δὲ καὶ τῶν πανηγυριστέων τὰ ἕκαστοι ποιέουσιν · ἀνὴρ εὖτ' ἂν ἐς τὴν ἱρὴν πόλιν πρῶτον ἀπικνέηται, κεφαλὴν μὲν ὅδε καὶ ὀφρύας ἐξύρατο, μετὰ δὲ ἱρεύσας ὄϊν τὰ μὲν ἄλλα κρεουργεῖ τε καὶ εὐωχέεται, τὸ δὲ νάκος χαμαὶ θέμενος ἐπὶ τούτου ἐς γόνυ ἔζεται, πόδας δὲ καὶ κεφαλὴν τοῦ κτήνεος ἐπὶ τὴν ἐωυτοῦ κεφαλὴν ἀναλαμβάνει, ἅμα δὲ εὐχόμενος αἰτέει τὴν μὲν παρεοῦσαν θυσίην δέκεσθαι, μέζω δὲ ἐσαῦτις ὑπισχνέεται. τελέσας δὲ ταῦτα καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφεται καὶ τῶν ἄλλων, ὅκοσοι τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἀπικνέονται. ἄρας δὲ ἀπὸ τῆς ἐωυτοῦ ὁδοιπορέει ὕδασι τε ψυχροῖσι χρεόμενος λουτρῶν τε καὶ πόσιος εἵνεκα καὶ ἐς πάμπαν χαμαικοιτέων · οὐ γάρ οἱ

εὐνῆς ἐπιβῆναι ὅσιον, πρὶν τὴν τε ὁδὸν ἐκτελέσαι καὶ ἐς τὴν ἐωυτοῦ αὐτὶς ἀπικέσθαι. 56. ἐν δὲ τῇ ἱρῇ πόλει ἐκδέκεται μιν ἀνὴρ ξεινοδόκος ἀγνοέοντα · ῥητοὶ γὰρ δὴ ὦν ἐκάστης πόλιος αὐτόθι ξεινοδόκοι εἰσὶ, καὶ τόδε πατρόθεν οἴκοι δέκονται. καλέονται δὲ ὑπὸ Ἀσσυρίων οἶδε διδάσκαλοι, ὅτι σφίσι πάντα ὑπηγέονται. 57. θύουσι δὲ οὐκ ἐν αὐτῷ τῷ ἱρῷ, ἀλλ' ἐπεὰν παραστήσῃ τῷ βωμῷ τὸ ἱρήιον, ἐπισπείσας αὐτὶς ἄγει ζῶν ἐς τὰ οἰκήια, ἐλθὼν δὲ κατ' ἐωυτὸν θύει τε καὶ εὐχεται. 58. ἔστι δὲ καὶ ἄλλης θυσίης τρόπος τοιόσδε · στέψαντες τὰ ἱρήια, ζῶὰ ἐκ τῶν προφυλαίων ἀπιᾶσι, τὰ δὲ κατενειχθέντα θνήσκουσι. ἔνιοι δὲ καὶ παῖδας ἐωυτῶν ἐντεῦθεν ἀπιᾶσιν, οὐκ ὁμοίως τοῖς κτήνεσιν, ἀλλ' ἐς πῆρην ἐνθέμενοι χειρὶ κατάγουσιν, ἅμα δὲ αὐτέοισιν ἐπικερτομέοντες λέγουσιν ὅτι οὐ παῖδες, ἀλλὰ βόες εἰσὶ. 59. στίζονται δὲ πάντες οἱ μὲν ἐς καρπούς, οἱ δὲ ἐς αὐχένας, καὶ ἀπὸ τοῦδε ἅπαντες Ἀσσύριοι στιγματηφορέουσι. 60. ποιέουσι δὲ καὶ ἄλλο μούνοισιν Ἑλλήνων Τροιζηνίοισιν ὁμολογέοντες. λέξω δὲ καὶ τὰ κεῖνοι ποιέουσι. Τροιζηνιοὶ τῇσι παρθένοισι καὶ τοῖσιν ἡιθέοισι νόμον ἐποιήσαντο μὴ σφιν ἄλλως γάμον εἶναι, πρὶν Ἱππολύτῳ κόμας κείρασθαι · καὶ ὧδε ποιέουσι. τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἱρῇ πόλει γίγνεται. οἱ μὲν νεηνίαί τῶν γενείων ἀπάρχονται, τῇσι δὲ παρθένοισι πλοκάμους ἱρούς ἐκ γενετῆς ἀπιᾶσι, τοὺς ἐπεὰν ἐν τῷ ἱρῷ γένωνται, τάμνουσί τε καὶ ἐς ἄγγεα καταθέντες οἱ μὲν ἀργύρεα, πολ-

λοιὶ δὲ χρύσεια ἐν τῷ νηῷ προσηλώσαντες ἀπίαςιν ἐπι-
γράψαντες ἕκαστοι τὰ οὐνόματα. τοῦτο καὶ ἐγὼ νέος ἔτι
ὢν ἐπετέλεσα, καὶ ἔτι μευ ἐν τῷ ἱερῷ καὶ ὁ πλόκαμος καὶ
τὸ οὔνομα.